

Kde je těch devět?

OTÁZKY PÁNA JEŽÍŠE - 4. DÍL

Někdy Pán Ježíš otázkami začíná, jindy jimi reaguje na situaci. Tentokrát klade otázku až na konci příběhu. Je to otázka, který vyjadřuje údiv nad nevděkem uzdravených. Poděkoval jenom jeden, a to ke všemu ještě Samařan.

LUKÁŠ 17,11-19

JAN ASSZONYI

KDE JE ZBÝVAJÍCÍCH DEVĚT?

NIKDO SE NENAŠEL, KDO BY SE VRÁTIL A VZDAL CHVÁLU BOHU?

| Kázání: Lukáš 17,11-19 | Čtení: Dt 26,1-11 | Introitus: Ž 103,1-5

Introitus

Žalmy 103,1-5 Davidův. Dobrořeč, má duše, Hospodinu, celé nitro mé, jeho svatému jménu! 2 Dobrořeč, duše, Hospodinu, nezapomínej na žádné jeho dobrodini! 3 On ti odpouští všechny nepravosti, ze všech nemocí tě uzdravuje, 4 vykupuje ze zkázy tvůj život, věncí tě svým milosrdenstvím a slitováním, 5 po celý tvůj věk tě sytí dobrem, tvé mládí se obnovuje jako mládí orla.

Čtení a Modlitba

Žalmy 86,8-10 Panovníku, není ti rovného mezi bohy a tvým činům se nic nevyrovná. 9 Všechny pronárody, tvoje dílo, se ti přijdou klanět, Panovníku, budou oslavovat tvoje jméno, 10 protože jsi veliký a konáš divy; jedině ty jsi Bůh. + Modlitba

První čtení – Dt 26,1-11

*1 Až přijdeš do země, kterou ti Hospodin, tvůj Bůh, dává do dědictví, a obsadíš ji a usadíš se v ní, 2 vezmeš z prvotín všech polních plodů, které vytežíš ze své země, kterou ti dává Hospodin, tvůj Bůh, vložíš je do koše a půjdeš k místu, které vyvolí Hospodin, tvůj Bůh, aby tam přebývalo jeho jméno. 3 Přijdeš ke knězi, který tam bude v těch dnech, a řekneš mu: **"Vyznávám dnes Hospodinu, tvému Bohu, že jsem vstoupil do země, o které přísahal Hospodin našim otcům, že nám ji dá."** 4 Kněz vezme koš z tvé ruky a postaví jej před oltář Hospodina, tvého Boha. 5 Ty pak promluvíš před Hospodinem, svým Bohem, takto: "Můj otec byl Aramejec bloudící bez domova, sestoupil do Egypta a s hrstkou lidí tam pobýval jako host. Tam se stal velikým, zdatným a početným národem. 6 Ale Egypťané s námi zle nakládali, trýznili nás a tvrdě nás zotročovali. 7 Tu jsme úpěli k Hospodinu, Bohu našich otců, a **Hospodin nás vyslyšel, shlédl na naše pokoření, plahočení a útlak. 8 Hospodin nás vyvedl z Egypta pevnou rukou a vztaženou paží, za veliké hrůzy, se znameními a zázraky, 9 a***

přivedl nás na toto místo a dal nám tuto zemi, zemi oplývající mlékem a medem. 10 Nyní tedy, hle, přinesl jsem prvotiny z plodů role, kterou jsi mi dal, Hospodine. A postavíš koš před Hospodina, svého Boha, a pokloníš se před Hospodinem, svým Bohem. 11 Budeš se radovat ze všeho dobrého, co dal Hospodin, tvůj Bůh, tobě a tvému domu, ty i lévijec i bezdomovec, který bude mezi vámi.

Kázání

Čtení evangelia – Lukáš 17,11-19

11 Na cestě do Jeruzaléma procházel Samařskem a Galileou. Když přicházel k jedné vesnici, šlo mu vstříc deset malomocných; zůstali stát opodál 13 a hlasitě volali:

"Ježíš, **Mistře, smiluj se nad námi!**"

14 Když je uviděl, řekl jim:

"Jděte (jdouce) a ukažte se kněžím!"

A když tam šli, byli očištěni.

15 Jeden z nich, jakmile zpozoroval, že je uzdraven, hned se vrátil a velkým hlasem velebil Boha; 16 padl tváří k Ježíšovým nohám a děkoval mu. A byl to Samařan. 17 Nato Ježíš řekl:

"Nebylo jich očištěno deset? Kde je těch devět? 18 Nikdo z nich se nenašel, kdo by se vrátil a vzdal Bohu chválu, než tento cizinec?"

19 Řekl mu: "Vstaň a jdi, tvá víra tě zachránila."

Průzračný a nekomplikovaný příběh s jasnou pointou

Otázka Pána Ježíše, která je nám dnes nabídnuta jako Boží oslovení, zaznívá až v závěru příběhu o uzdravení 10 tehdy nevyčísitelně nemocných lidí. V otázkách, které vyjadřují podiv Pána Ježíše – „*Nebylo jich očištěno deset? Kde je těch devět? Nikdo z nich se nenašel, kdo by se vrátil a vzdal Bohu chválu, než tento cizinec?*“ – je docela zřetelně bez žádných složitostí odhalen **hlavní motiv/myšlenka** příběhu. Jde o **vděčnost a nevděčnost**. Sportovně řečeno je mezi nimi skóre 1:9! Vděčnost to na celé čáře prohrává; je to debakl.

[Pozn. netušíme, proč Pán Ježíš použil zrovna toto skóre; jestli je v něm jakási sociologická veličina, tedy poděkuje až každý desátý?]

Etický motiv plynoucí z příběhu je podobně jasný jako hlavní myšlenka: *Za prokázané dobrodíní – smilování – se sluší poděkovat*. Potud je celý příběh jasně čitelný.

Možná čekáte, že v tuto chvíli zazní nějaké „ALE“, které to všechno přece jenom zkomplikuje. Nevím, jestli Vás překvapím anebo ne, ale žádná komplikace nás dnes nečeká.

Přesto si ale myslím, že stojí za to si v příběhu o vděčnosti všimnout několika drobností, které postaví otázku vděčnosti a nevděčnosti ještě do širšího kontextu. Vděčnost tvoří vždycky až konec každého příběhu, a tak se podívejme na 10 malomocných a Pána Ježíše od začátku.

1. PŘÍBĚH NA HRANICI – NA HRANĚ

To vůbec první, čeho si všímáme, je to, že se jedná o příběh, který se odehrává *na hranici* – mezi Galileou a Samařskem. Byla to docela ostrá hranice odlišující dva znepřátelené světy. Pán Ježíš jde do Jeruzaléma, ale v určitou chvíli se na této cestě dostává na hranici – hranu. Ostatně tak bychom mohli charakterizovat celý jeho život – měl odvahu pohybovat se na hraně, protože tam se najednou ukazovalo, kdo je co zač; co je a co není podstatné, jaké jsou ty opravdu skutečné problémy života a v čem spočívá jejich léčba.

Pán Ježíš se pohyboval na hranicích/hraně mimo jiné také proto, že právě tam se nacházeli mnozí lidé, pro které už nebyla naděje. Ztratili všechno; žili v meziprostoru: nežili ani – symbolicky řečeno – v „Galileji“, ani v „Samaří“.

2. PŘÍBĚH NOUZE A NADĚJE

Zvlášt se to týkalo nemocných – malomocných. Je-li náš dnešní příběh příběhem na hranici, pak je to také *příběh nouze a naděje*. Jako tomu bývá u všelijakých lidských nouzí, *týkají se bez rozdílu všech* (neznají hranice společenského postavení ani rasy) a *spojují i lidi jinak nespojitelné*: Samařané žili vedle Židů v jedné komunitě odloučených. Utrpení je spojilo.

Jejich nouze byla jasná. Onemocněli nemocí, které je vyloučila ze společnosti; onemocněli nevléčitelnou nemocí, která byla předzvěstí smrti. Naděje na vyléčení byla mizivá, a tak byla znamením malomocných beznaděj. Malomocným v biblickém příběhu však *svítla naděje*. Jistě slyšeli o muži, který mám moc uzdravovat. A slyšeli také, že prochází tou zvláštní zónou, kde přebývají. Vyšli mu vstříc, jak jen mohli, a začali volat o smilování, rozumějte uzdravení.

3. PŘÍBĚH UZDRAVENÍ NA CESTĚ

A co na to Pán Ježíš? Jakkoli se jinde a jindy přibližuje i k malomocným, dotýká se jich a uzdravuje je, tentokrát tak nečiní. Prostě na ně zavolá, aby se šli ukázat kněžím (ti měli pravomoc prohlásit člověka za uzdraveného).

To zvláštní, co se zde před námi odkrývá, je skutečnost, že Pán Ježíš neuzdravil ony muže hned na tom místě (slovem anebo dotykem). On je poslal do chrámu. Měli jít se svým malomocenstvím tam, kam jim bylo zakázáno jít. Nešlo to jinak, než že museli uvěřit, že se uzdravení stane někde po cestě (anebo nakonec v chrámě). *Uzdravení se událo na cestě*.

Pokud sledujeme, jakým způsobem jednal Pán Ježíš s hříšnými a nemocnými, stěží vysledujeme nějaký technologický vzorec, nějaký obecný přístup. Jedná s lidmi individuálně. Dnes máme před sebou jeden z jeho způsobů uzdravení - děje se na cestě. Děje se *na cestě do chrámu*, místa Boží přítomnosti; místa obětí, které se obětují za hřích; místa, kde si člověk uvědomuje, že Bůh o něj stojí; místa, kde si člověk uvědomí svou sounáležitost s Božím lidem a jeho dějinami (znovu má možnost si připomenout dějiny Božího hledání člověka; dějiny lidské nevěrnosti). Děje se na cestě do místa, kde si lidé více než jinde uvědomovali, kdo je Bůh a kdo jsou oni. Tentokrát nemocní měli jakožto nemocní vstát a jít, aby mohli na cestě prožít uzdravení.

A oni ho prožili. Myslím, že bychom docela rádi viděli jejich reakce, když začali zjišťovat, že malomocenství mizí. Jakoby znovu dostali dar života - znovu se narodili. A tady se začíná odehrávat poslední scéna příběhu, která je jeho vyvrcholením.

4. PŘÍBĚH (NE)NÁVRATU – (NE)VDĚČNOSTI

O jednom z oněch deseti se dočítáme, co se dělo:

15 Jeden z nich, jakmile upozoroval, že je uzdraven, hned se vrátil a velkým hlasem velebil Boha; 16 padl tváří k Ježíšovým nohám a děkoval mu. A byl to Samařan. 17 Nato Ježíš řekl: "Nebylo jich očištěno deset? Kde je těch devět? 18 Nikdo z nich se nenašel, kdo by se vrátil a vzdal Bohu chválu, než tento cizinec?" 19 Řekl mu: "Vstaň a jdi, tvá víra tě zachránila."

„Jakmile upozoroval, ... hned se vrátil, ... velebil Boha, ... padl k Ježíšovým nohám...“ Je to dynamické vyprávění, která působí autentickým dojmem. O to víc nás ale zaráží, že nečteme, co udělali ostatní. Dokonce si myslím, že Samařan, který se vrátil, přemlouval své kolegy, aby šli také. Nic takového se ovšem neděje. Vzdát chválu Bohu přišel pouze jeden jediný z deseti, a to ještě cizinec. „Domáci“ (ale možná i další cizinci, kteří mezi těmi 10 byli) neměli potřebu poděkovat.

A právě sem spadají *otázky Pána Ježíše*: „*Kde je těch zbývajících devět? Nikdo z nich se nenašel, aby se vrátil a vzdal chválu Bohu?*“ Neřeší se zde důvody, které zabránily ostatním poděkovat. Ty se najdou ostatně vždycky. Text se soustředí na to, co se stalo.

V pravém slova smyslu vlastně nečteme nic o tom, že by Samařan přišel doslova „poděkovat“, případně, že by Pán Ježíš čekal doslova řečeno „poděkování“. Ano, jde o poděkování, jen dnešní příběh ukazuje na to, *co je vlastně podstatou vděčnosti, poděkování*. Dává poděkování náplň.

(1) Poděkovat znamená vrátit se! Znamená to udělat si ve své radosti čas a prostor k návratu na místo, kde se uzdravení začalo, na místo naděje a na místo pomoci. Jedná se o návrat k tomu, kdo pomohl. Člověk by už už chtěl jít dál, a přece je čas vrátit se. A právě toto chybělo devíti z desíti: „Nikdo z nich se nenašel, aby se vrátil...? Samařan se ale vrátil!“

(2) Poděkovat znamená vzdát chválu Bohu – i člověku. Samařan se vrátil doslova s hlasitým voláním, jehož obsahem byla chvála Bohu. Uvědomoval si, že se stalo mezi nebem a zemí cosi mimořádného. Byl si velice dobře vědom, co mu bylo dáno (jako si to měli uvědomovat v liturgii

Izraelci - viz Dt 26)

Myslím, že je dobře si povšimnout, že sice vzdával chválu Bohu, ale šel za Pánem Ježíšem. Šel za člověkem, skrze něhož se projevil Bůh. Bůh a člověk Ježíš zde stojí nerozlučně vedle sebe - doslova dva v jednom - jako příjemci vděčnosti. Hlasité oslavné volání se před Pánem Ježíšem mění v pokorný postoj. Tady se před námi otvírá třetí charakteristika vděčnosti:

(3) Poděkovat znamená vyjádřit pokoru dárce. V jádru je zde uvědomění si milosti dárce. Znamená to uvědomit si, že jsem neměl právo na pomoc! Ti, kdo si připomínají, že „přece mají právo“, obvykle neděkují. Čím víc si člověk uvědomuje, že dostal milost - nezasloužený dar, nezaslouženou a nepochopitelnou přízeň, tím víc má předpoklad k pokorné vděčnosti. Samařan nestojí před Pánem Ježíšem jako rovný před rovným - sklonil se před ním. Poděkovat znamená v jistém slova smyslu sklonit se před bližním a Bohem. Snad právě pro tento prvek vděčnosti je jí nedostatek.

Otázky Pána Ježíše v dnešním textu jsou řečnické. Jsou otevřené, čekají i na naši odpověď. Nejsou ale tím posledním, co zní v příběhu. To poslední není jistý druh lamentování nad těmi, kdo se nevrátili a nejsou přítomni.

5. EPILOG – Pro ty, kdo se vrátili (vracejí) – Nasměrování k plnému uzdravení

Příběh má epilog pro všechny, kdo se vrátili a vracejí, aby s radostí i pokorou poděkovali lidem a oslavili Boha. Zní slovo uzdravenému: "*Vstaň a jdi, tvá víra tě zachránila.*"

Jde o víc, než jenom dovětek Pána Ježíše. *Až tímto jeho slovem reagujícím na vděčnost bylo uzdravení malomocného dokonáno.* Myslím, že můžeme předpokládat, že Pán Ježíš těm, kteří se nevrátili, aby poděkovali, malomocenství nevrátil. Můžeme ovšem také předpokládat, že byli o cosi podstatného ve svém novém životě ochuzeni. Jen Samařan odešel s důležitou informací o tom, co hrálo důležitou roli v jeho uzdravení. Kromě Boží milosti (jíž si byl nakonec vědom), to byla jeho víra. Samařan odchází nasměrován do dalšího života s povzbuzením k víře - v Boha i Krista. Až vděčnost jej uvedla na cestu zdravého životního stylu, jež začal vírou a jedině s ní může pokračovat.

6. Závěr

Doposavad jsem se držel pouze biblického příběhu s tím, že jsem nestavěl most pro cestu jeho zvěsti k nám. Zčásti proto, že si myslím, že příběh sám si tuto cestu nalézá, zčásti pak proto, že jsem si to nechával na závěr.

Víme o své nouzi? A nejde jenom o nouzi těla, ale nouzi a nemoc své duše. Víme o ní? Prosili jsme anebo prosíme Pán Ježíš o smilování? Vyšli jsme takto vstříc tomu, kdo se pohybuje na hranách životů (Ježíš)? Vděčnost Bohu může být pouze tam, kde prožijeme odpověď na svoji nouzi.

Jsmo ochotni se pro uzdravení duše vydat na cestu, a to ve víře, že dojdeme uzdravení duše (svědomí), vztahů a třeba i těla? Anebo jen sedíme a čekáme (a třeba se i modlíme)?

Dostalo-li se nám od Pána Boha i lidí pomoci - uzdravení, umíme se vracet, sklonit se a oslavovat dobrého Boha? Umíme se vracet a děkovat svým bližním? Rodičům, partnerům, sourozencům, kolegům..?

Je mým přáním, abych na tomto světě byli tou jednou desetinou, která sice sdílí s dalšími 9/10 lidstva stejné bolesti a také stejná či podobná uzdravení, ale je jiná v tom, že vděčnost ji vede k víře a zdravému životu.

Milí přátelé, bratři a sestry, už to, že slyšíme otázky Pána Ježíše: „Kde je těch 10?“ znamená, že patřím k oné jedné desetině. 9/10 tuto otázku totiž vůbec neslyšelo.

Žalmy 50:23

*Mne oslaví ten, kdo přinese oběť díky, ten, kdo jde mou cestou;
tomu dám zakusit Boží spásu."*

Poslání a požehnání

Efezským 5:19

...plni Ducha zpívejte společně žalmy, chvalozpěvy a duchovní písně. Zpívejte Pánu, chvalte ho z celého srdce 20 a vždycky za všechno vzdávejte díky Bohu a Otci ve jménu našeho Pána Ježíše Krista.

2 Tesalonickým 3:18

Milost Pána našeho Ježíše Krista s vámi se všemi.